

Finansal Kurumlar Birliği

Ekonomik Görünüm Endeksi Bülteni

2023 Kasım

Akademik Danışmanlar

Doç.Dr. İbrahim SİRMA

Prof.Dr. Murat ŞEKER

Doç.Dr. Arif SILDANLI

Doç.Dr. Hakan BEKTAŞ

Araştırmacılar

Doç.Dr. Şeref BOZOKLU

Doç.Dr. Elçin ŞİŞMANOĞLU

Dr.Öğr.Üyesi Sümeyra UZUN

Dr.Öğr.Üyesi Şenol EMİR

Finansal Kurumlar Birliği

Esentepe Mah. Büyükdere Cad. Bahar Sok. No: 13 River Plaza Kat: 18 Ofis No: 48-49 34394 Şişli /
İSTANBUL

0212 924 44 70

<https://www.fkb.org.tr/>

fkb@fkb.org.tr

Kaynak Gösterimi: Sırma, İ., M. Şeker, A. Saldanlı, H. Bektaş, vd.; (2023). *Finansal Kurumlar Birliği Ekonomik Görünüm Endeksi Bülteni Kasım 2023*, İstanbul.

ÖNSÖZ

Banka dışı finans sektörünün gelişmesi yönünde önemli bir misyon yüklenen Finansal Kurumlar Birliği (FKB) ile İstanbul Üniversitesi arasında *Finansal Kurumlar Birliği Ekonomik Görünüm Endeksi* oluşturulmasına ilişkin imzalanan protokol kapsamında; 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu uyarınca FKB bünyesinde işletilmekte olan Merkezi Fatura Kaydı Sistemi'nde (MFKS) ve Finansal Kiralama Sözleşme Tescil Sistemi'nde (FKSTS) yer alan veriler ile FKB'nin raporlama ve istatistik faaliyetlerinde kullanılan Finansman Sektörü verilerinden hareketle FKB Ekonomik Görünüm Endeksi ve alt endekslerinin üretilmesi hedeflenmektedir.

Bu kapsamda; 6361 sayılı Kanun uyarınca Birlik bünyesinde kurulmuş olan ve dijitalleşmeye verdiğimiz önem ile ilave fonksiyonlar eklenerek 2015 yılından bu yana faaliyetine devam eden MFKS, FKSTS ve bunların yanı sıra Finansman Sektörü verileri endeks oluşumuna önemli girdi sağlayacaktır. Banka ve faktoring şirketlerine temlik edilen ticari alacakları ve ödeme araçlarını kayıt altına alan MFKS'de bugüne kadar 42 milyonun üzerinde belge işleme alınmıştır. Finansal kiralama şirketleri, katılım, yatırım ve kalkınma bankalarının imzaladıkları finansal kiralama sözleşmelerini kayıt altına alan FKSTS'de ise bugüne kadar 182 binin üzerinde sözleşme tescil edilmiştir. Söz konusu iki sistemden alınacak anlık veriler ile Finansman Sektörü işlem hacmi ve sözleşme adedi verileri ile oluşturulacak endeksin; Türkiye'de ticaret ve yatırım eğilimini ölçümleyen öncü gösterge olması hedeflenmektedir. Aynı zamanda sektör temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen Ekonomik Görünüm Beklenti Anketi ile sektörün iktisadi beklentileri ve yönelimleri tespit edilecektir. Bahsi geçen araştırmalar İstanbul Üniversitesi'ndeki akademik ekip tarafından yürütülmekte olup, sonuçlar her ay düzenli olarak kamuoyu ile paylaşılacaktır.

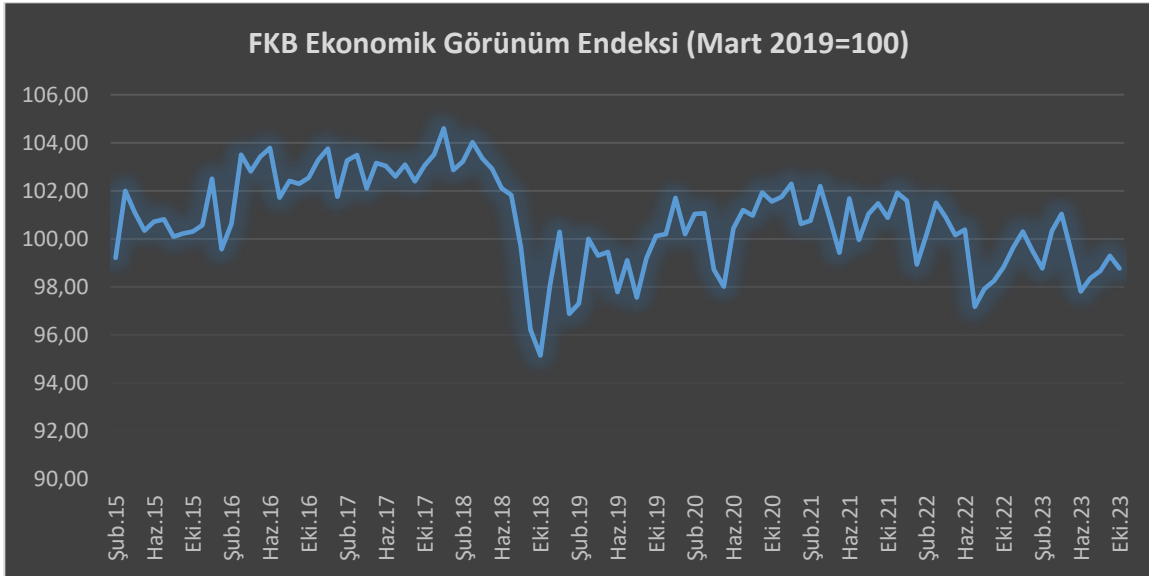
Ahmet CANDAN

Finansal Kurumlar Birliği Genel Sekreteri

1. Finansal Kurumlar Birliği Ekonomik Görünüm Endeksi (FKB – EGE) Sonuçları

Finansal Kurumlar Birliği Ekonomik Görünüm Endeksi (FKB-EGE), Merkezi Fatura Kaydı Sistemi (MFKS) ve Finansal Kiralama Sözleşme Tescil Sistemi (FKSTS) veri tabanı ile FKB bünyesinde raporlama ve istatistik faaliyetlerine konu olan Finansman Sektör verilerden türetilmiş bir endekstir. FKB-EGE Endeksi FKB Faktoring Endeksi, FKB Finansal Kiralama Endeksi ve FKB Finansman Endeksi olmak öz alt endeksi içinde barındıran bir bileşke endekstir. Endeksin metadatası 2015 şubat ayı itibariyle başlayan aylık frekans verilerine dayanmaktadır. Metodolojide detayları belirtildiği üzere yapılan analizler neticesinde 2019 Mart verisi baz dönem olarak belirlenmiştir. Aylık olarak açıklanacak bileşke ve alt endeklerde değerin yükselmesi ekonomik görünümün olumlu yönde, düşmesi ise olumsuz yönde yorumlanmalıdır.

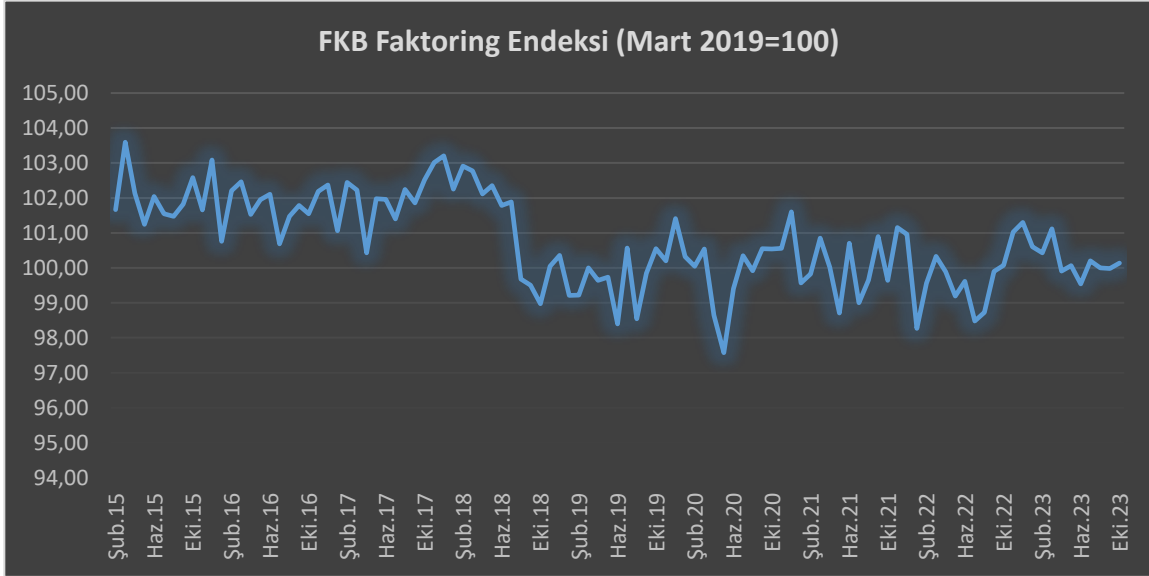
FKB-EGE, şubat 2015 tarihinden itibaren aylık olarak hesaplanmıştır. Mart 2018 tarihine kadar yükselen endeks Nisan 2018'den itibaren düşmeye başlamış ve Ekim 2018 tarihinde en düşük değerini görmüştür. Kasım 2018'den itibaren tekrar yükselmeye başlayan endeks, endeksi oluşturan sektörlerdeki gidişata göre dalgalı bir seyir izlemektedir. Endeksin son aylardaki verilerine bakıldığında Eylül 2023 tarihinde 99,29 puan olan endeks 0,51 puan azalarak Ekim 2023 tarihinde 98,78 puana düşmüştür.



Grafik 1: FKB-Ekonomik Görünüm Endeksi

1.1. FKB Faktoring Endeksi

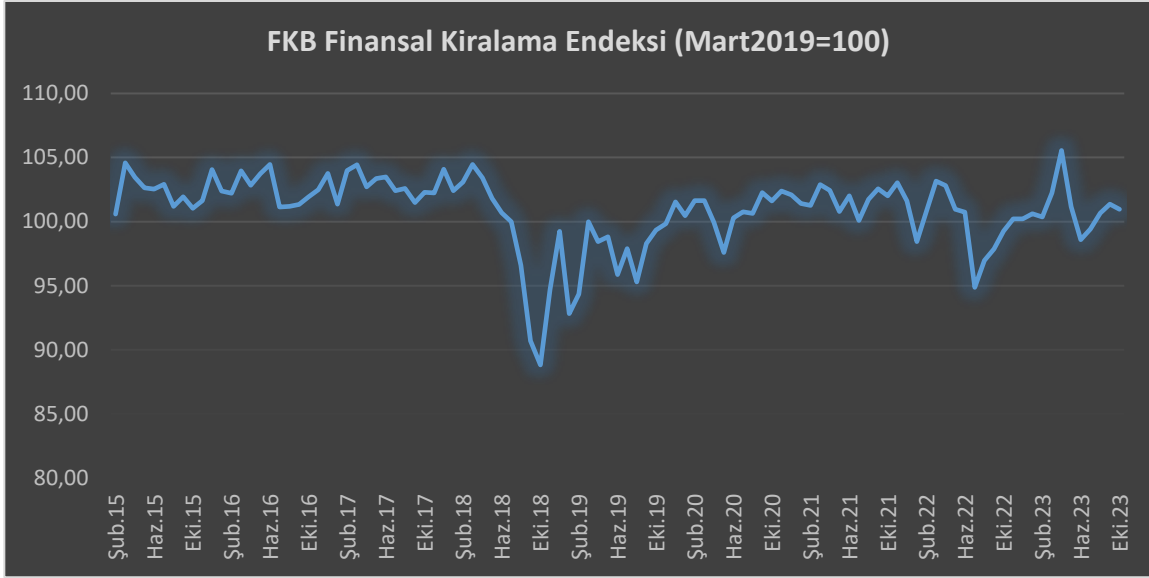
Merkezi Fatura Kaydı Sistemi (MFKS) ile FKB bünyesindeki raporlama ve istatistik faaliyetlerinde kullanılan verilerden türetilen endeks, en düşük değerini Mayıs 2020 tarihinde 97,57 puanla, en yüksek değerini ise 103,59 puanla Mart 2015 tarihinde almıştır. Endeks, faktoring sektörünün gidişatına göre dalgalı bir seyir izlemektedir. Endeksin son aylardaki verilerine bakıldığında Eylül 2023 tarihinde 99,98 puan olan endeks 0,16 puan artarak 100,14 puana yükselmiştir.



Grafik 2: FKB Faktoring Endeksi

1.2. FKB Finansal Kiralama Endeksi

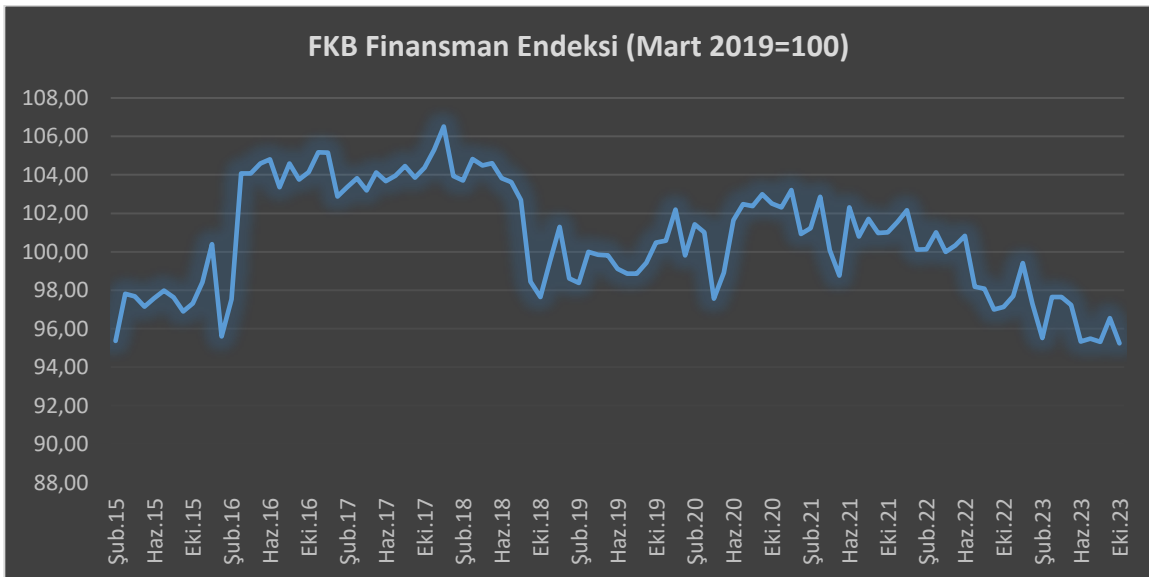
Finansal Kiralama Sözleşme Tescil Sistemi (FKSTS) veri tabanı ile FKB bünyesinde raporlama ve istatistik faaliyetlerinde kullanılan verilerden türetilen endeks en düşük değerini Ekim 2018'de 88,82 puanla, en yüksek değerini ise Nisan 2023 tarihinde 105,55 puanla almıştır. Finansal kiralama sektöründen elde edilen verilere göre hesaplanan endeks sektör gidişatına göre dalgalı bir seyir izlemektedir. Endeksin son aylardaki verilerine bakıldığında Eylül 2023 tarihinde 101,36 puan olan endeks 0,39 puan azalarak 100,97 puana gerilemiştir.



Grafik 3: FKB Finansal Kiralama Endeksi

1.3. FKB Finansman Endeksi

FKB bünyesinde raporlama ve istatistik faaliyetlerinde kullanılan verilerden türetilen endeks en düşük değerini 95,32 puanla Ağustos 2023 tarihinde, en yüksek değerini ise 106,52 puanla Aralık 2017 tarihinde almıştır. Endeksin son aylardaki verilerine bakıldığında Eylül 2023 tarihinde 96,54 puan olan endeks 1,3 puan azalarak Ekim 2023 tarihinde 95,24 puana gerilemiştir.



Grafik 4: FKB Finansman Endeksi

2. Finansal Kurumlar Birliği Ekonomik Görünüm Beklenti Anketi Sonuçları

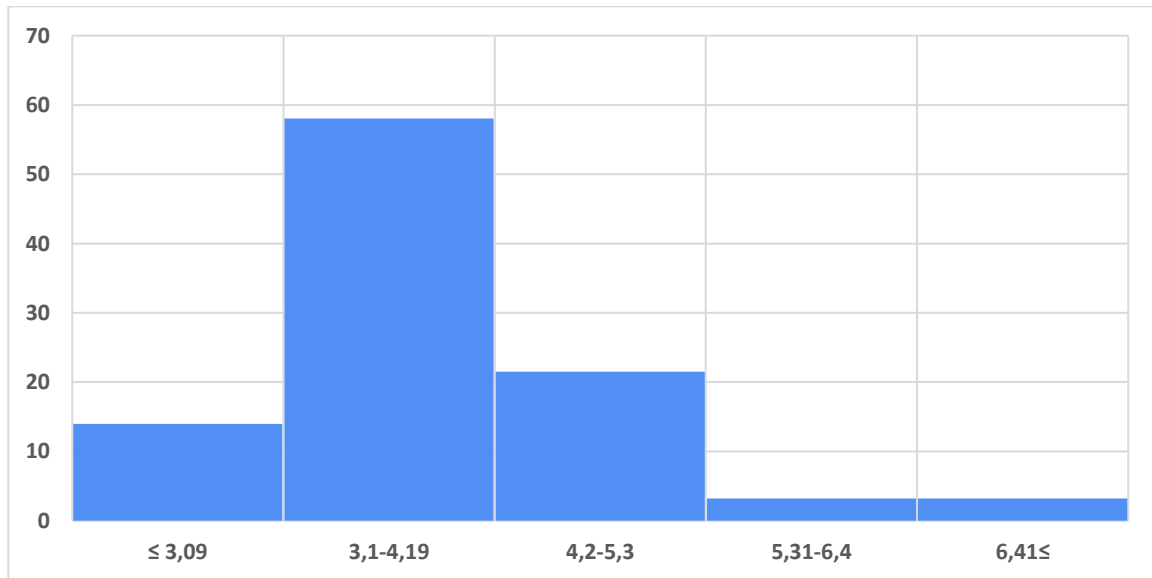
Finansal Kurumlar Birliği (FKB) Ekim ayı Ekonomik Görünüm Beklenti Anketi, 07 Kasım 2023 – 14 Kasım 2023 tarihleri arasında 98 katılımcı tarafından yanıtlanmış ve sonuçlar, katılımcıların yanıtları toplulaştırılarak değerlendirilmiştir. Bu araştırma FKB üyesi olan Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman, Varlık Yönetim ve Tasarruf Finansman sektörlerinde faaliyet gösteren şirket yöneticileri ile yürütülmüştür. Ayrıca, FKB yönetimi ve uzmanlarından katılım sağlanmıştır. Her ay düzenli olarak yürütülecek bu araştırmanın sonuçları FKB üyelerinin ekonomiye ve sektörlerine ilişkin beklentilerinin gözlemlenmesi hedeflenmektedir.

Tablo 1: Katılımcı Profili

Katılımcı Profili	Yanıtlayan
Faktoring	36
Finansal Kiralama	12
Tüketici Finansmanı	19
Tasarruf Finansman	6
Varlık Yönetim	18
Profesyoneller	7
TOPLAM	98

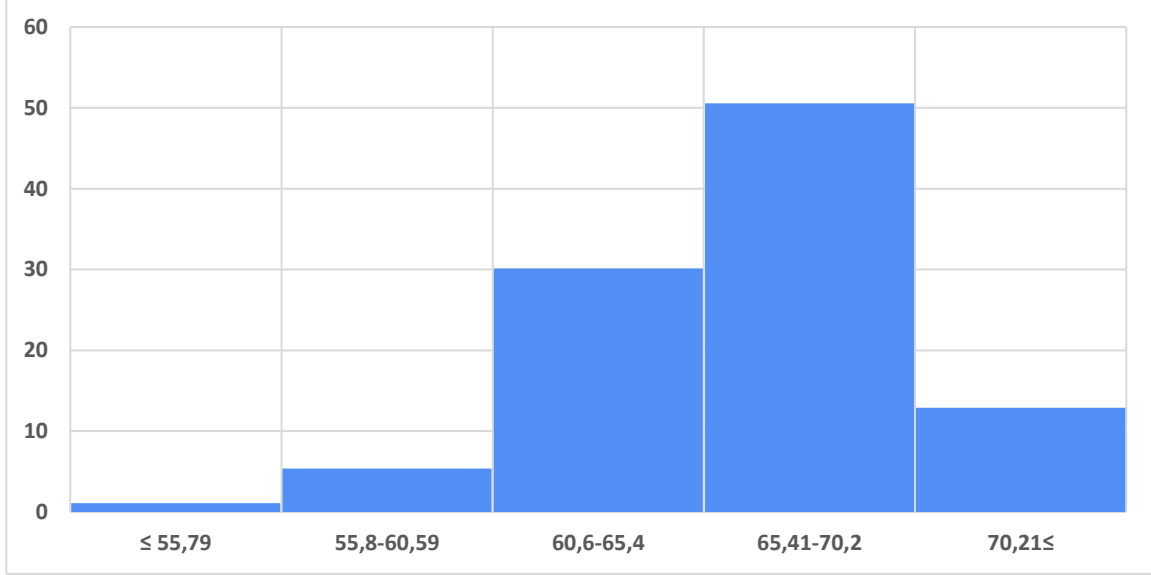
2.1. Enflasyon Beklentileri

Araştırmada sektör yöneticilerinin enflasyon beklentileri cari ay sonu, cari yıl sonu ve gelecek yıl sonu olarak sorulmuştur. 2023 yılı Kasım ayı anket döneminde, katılımcıların aylık enflasyon beklentileri değerlendirildiğinde yüzde 14'ünün 3,09'dan düşük, yüzde 58,1'inin 3,1-4,19 aralığında, yüzde 21,5'inin 4,2-5,3 aralığında, yüzde 3,2'sinin 5,31-6,4 aralığında, yüzde 3,2'sinin ise 6,41'den büyük olduğu gözlenmektedir. Uç değerler dikkate alınmayarak yapılan hesaplamada **Kasım ayı enflasyon beklentisinin ortalama %3,97 olduğu tespit edilmiştir.**



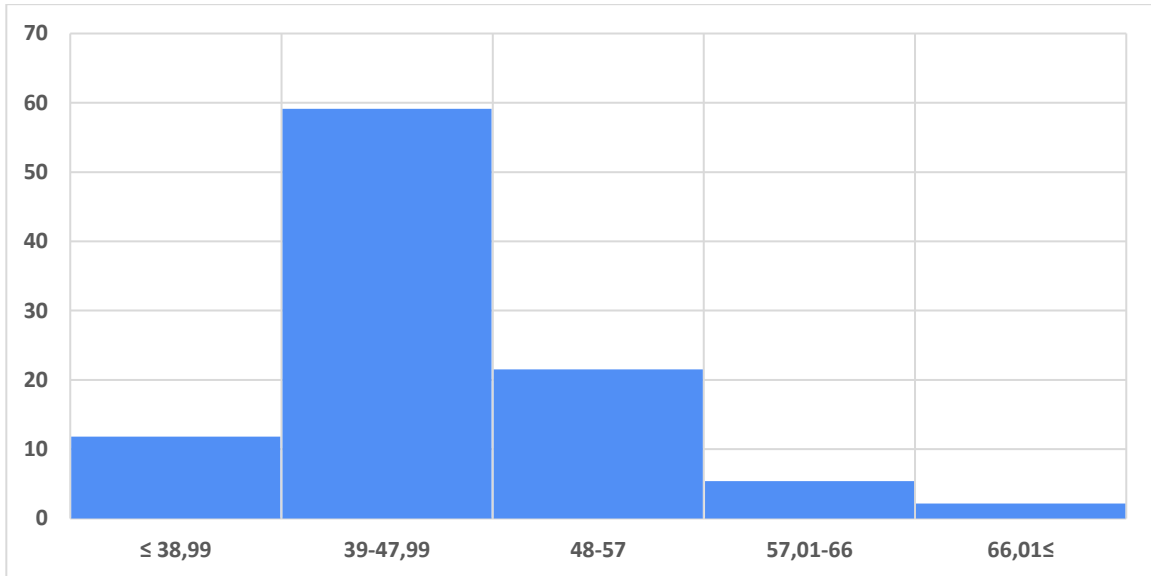
Grafik 5: Aylık Enflasyon Beklentisi

Katılımcıların cari yıl sonu enflasyon beklentileri değerlendirildiğinde, yüzde 1,1'inin 55,79'dan düşük, yüzde 5,4'ünün 55,8-60,59 aralığında, yüzde 30,1'inin 60,6-65,4 aralığında, yüzde 50,5'inin 65,41-70,2 aralığında, yüzde 13'ünün ise 70,21'den büyük olduğu gözlenmektedir. Uç değerler dikkate alınmayarak yapılan hesaplamada **2023 yıl sonu enflasyon beklentisinin ortalama %67,19 olduğu tespit edilmiştir.**



Grafik 6: Cari Yıl Sonu Enflasyon Beklentisi

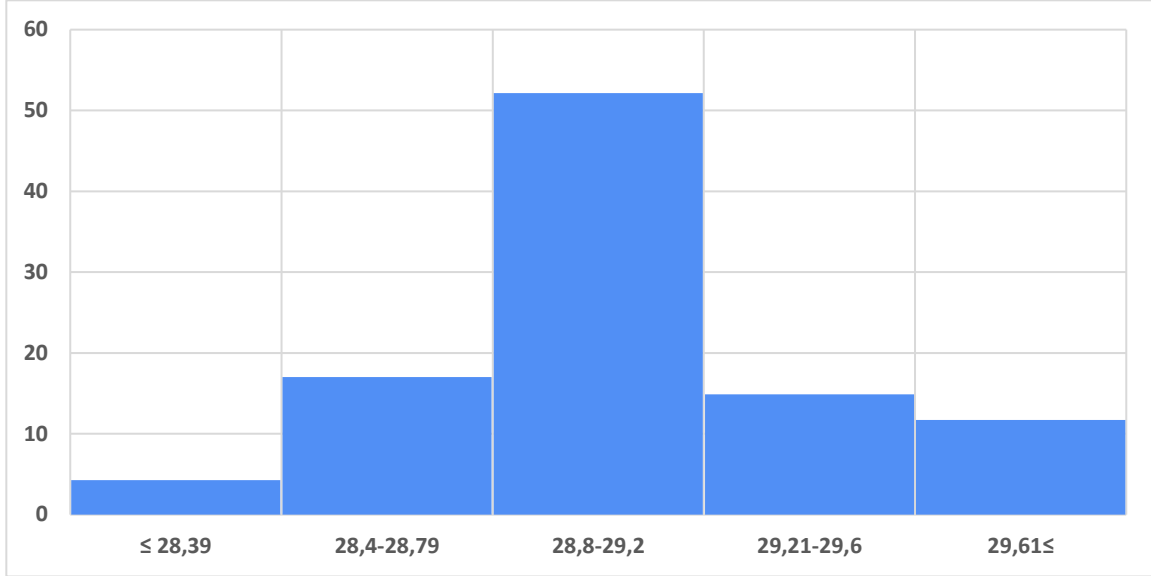
Katılımcıların gelecek yıl sonu enflasyon beklentileri değerlendirildiğinde yüzde 12'sinin 38,89'dan düşük, yüzde 59,1'inin 39,00-47,99 aralığında, yüzde 21,5'inin 48,00-57,00 aralığında, yüzde 5,4'ünün 57,01-66,00 aralığında, yüzde 2,2'sinin ise 66,01'den büyük olduğu gözlenmektedir. Uç değerler dikkate alınmayarak yapılan hesaplamada **2024 yıl sonu enflasyon beklentisinin ortalama %45,64 olduğu tespit edilmiştir.**



Grafik 7: Gelecek Yıl Sonu Enflasyon Beklentisi

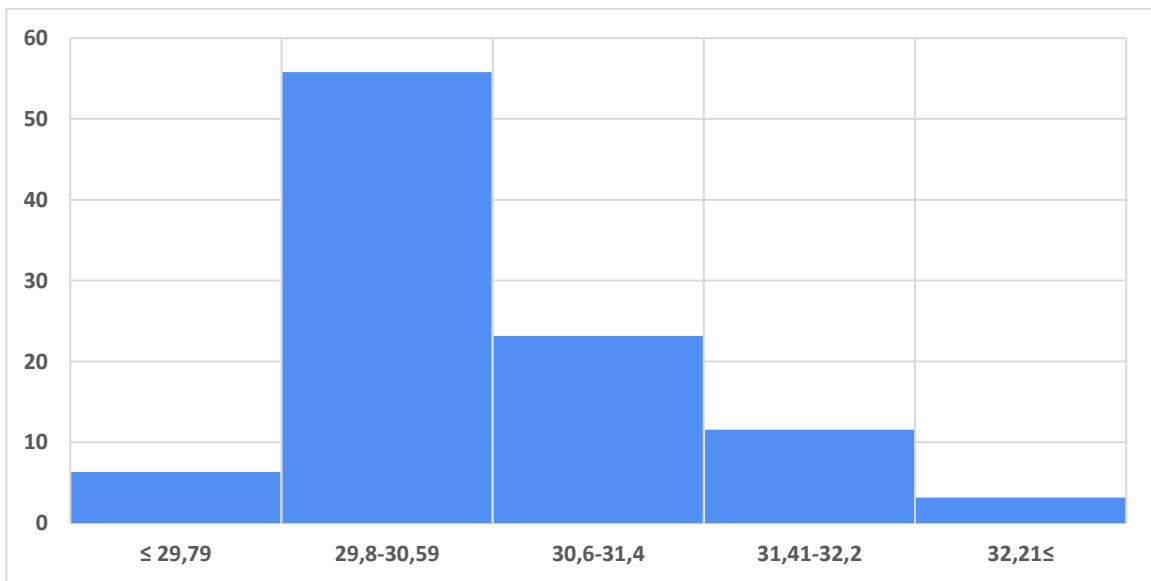
2.2. Kur Beklentileri

Araştırmada sektör yöneticilerinin ABD doları kuru beklentileri cari ay sonu, cari yıl sonu ve gelecek yıl sonu olarak sorulmuştur. Katılımcıların cari ay sonu ABD doları kuru beklentisi tahminleri değerlendirildiğinde yüzde 4,3'ünün 28,39'dan düşük, yüzde 17'sinin 28,4-28,79 aralığında, yüzde 52,1'inin 28,8-29,2 aralığında, yüzde 14,9'unun 29,21-29,6 aralığında, yüzde 11,7'sinin ise 29,61'den büyük olduğu gözlenmektedir. Uç değerlerin dikkate alınmayarak yapılan hesaplamada **Kasım ay sonu ABD doları kuru beklentisinin ortalama 29,07 TL olduğu tespit edilmiştir.**



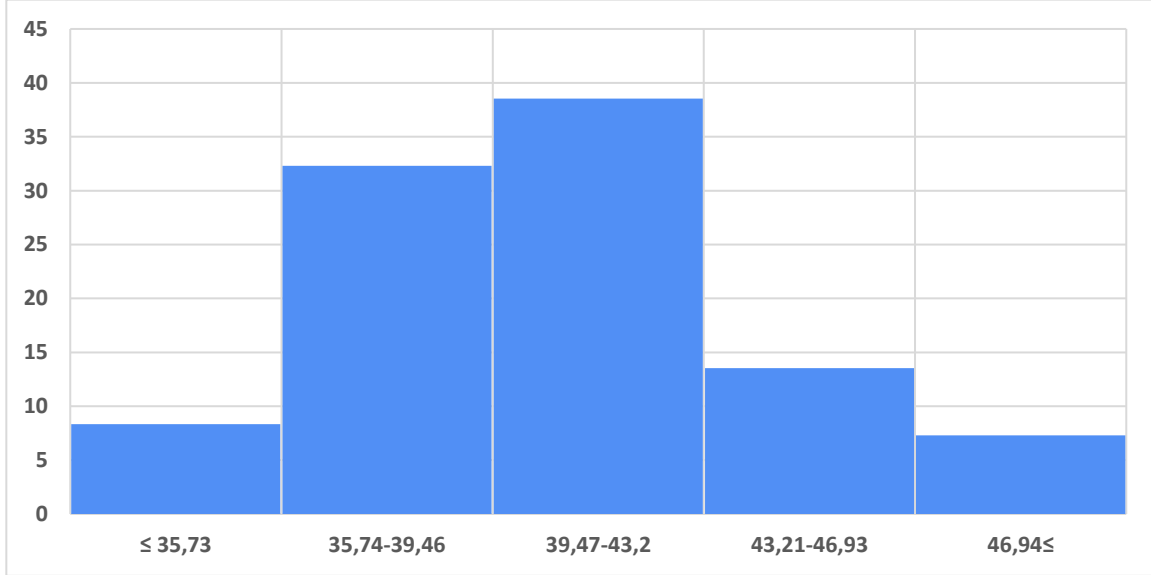
Grafik 8: Cari Ay Sonu ABD Doları Kuru Beklentisi

Katılımcıların cari yıl sonu ABD doları kuru beklentileri değerlendirildiğinde, yüzde 6,3'ünün 29,79'dan düşük, yüzde 55,8'inin 29,8-30,59 aralığında, yüzde 23,2'sinin 30,6-31,4 aralığında, yüzde 11,6'sının 31,41-32,2 aralığında, yüzde 3,2'sinin ise 32,21'den büyük olduğu gözlenmektedir. Uç değerler dikkate alınmayarak yapılan hesaplamada **2023 yıl sonu ABD doları kuru beklentisinin ortalama 30,54 TL olduğu tespit edilmiştir.**



Grafik 9: Cari Yıl Sonu ABD Doları Kuru Beklentisi

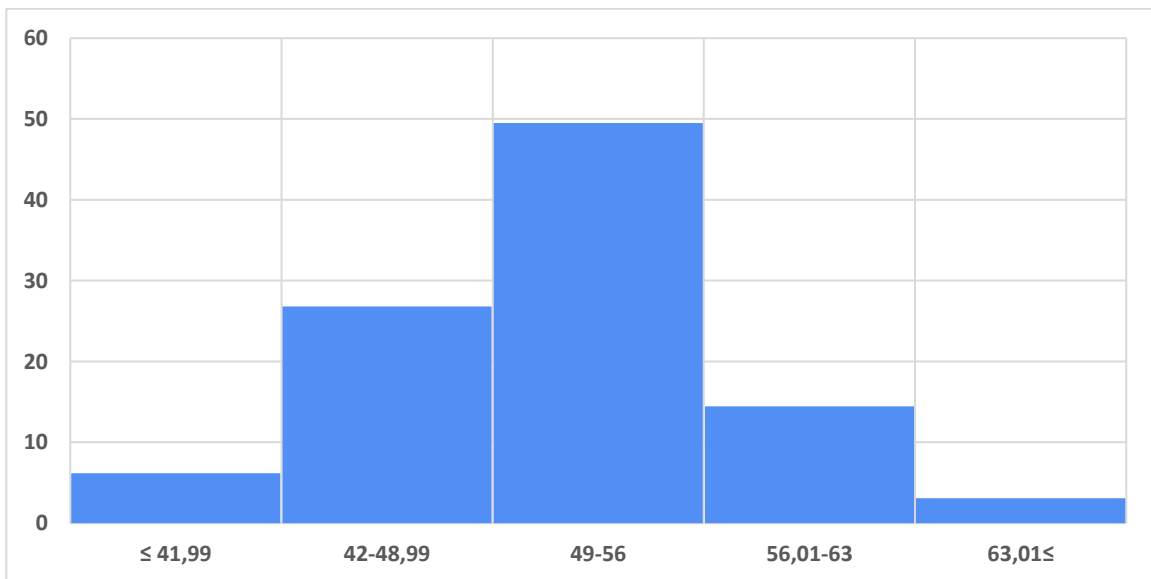
Katılımcıların gelecek yıl sonu ABD doları kuru beklentileri değerlendirildiğinde yüzde 8,3'ünün 35,73'ten düşük, yüzde 32,3'ünün 35,74-39,46 aralığında, yüzde 38,5'inin 39,47-43,20 aralığında, yüzde 13,5'inin 43,21-46,93 aralığında, yüzde 7,3'ünün ise 46,94'ten büyük olduğu gözlenmektedir. Uç değerler dikkate alınmayarak yapılan hesaplamada **2024 yıl sonu ABD doları kuru beklentisinin ortalama 40,41 TL olduğu tespit edilmiştir.**



Grafik 10: Gelecek Yıl Sonu ABD Doları Kuru Beklentisi

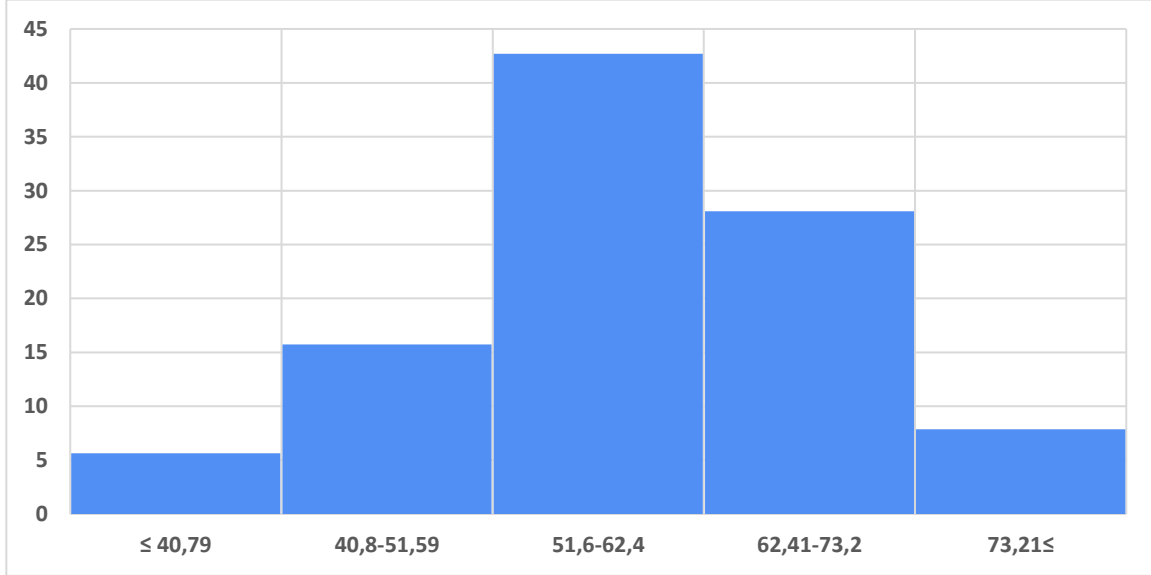
2.3. Faiz Beklentileri

Araştırmada sektör yöneticilerinin kısa vadeli ticari kredi faiz oranı ve sektörel ortalama faiz oranı beklentileri sorulmuştur. Katılımcıların kısa vadeli ticari kredi faiz oranı beklentisi tahminleri değerlendirildiğinde; yüzde 6,19'unun 41,99'dan düşük, yüzde 26,8'inin 42,00-48,99 aralığında, yüzde 49,5'inin 49,00-56,00 aralığında, yüzde 14,4'ünün 56,01-63,00 aralığında, yüzde 3,1'inin ise 63,01'den büyük olduğu gözlenmektedir. Uç değerler dikkate alınmayarak yapılan hesaplamada **kısa vadeli ticari kredi faiz oranı beklentisinin ortalama %51,08 olduğu tespit edilmiştir.**



Grafik 11: Kısa Vadeli Ticari Kredi Faiz Oranı Beklentisi

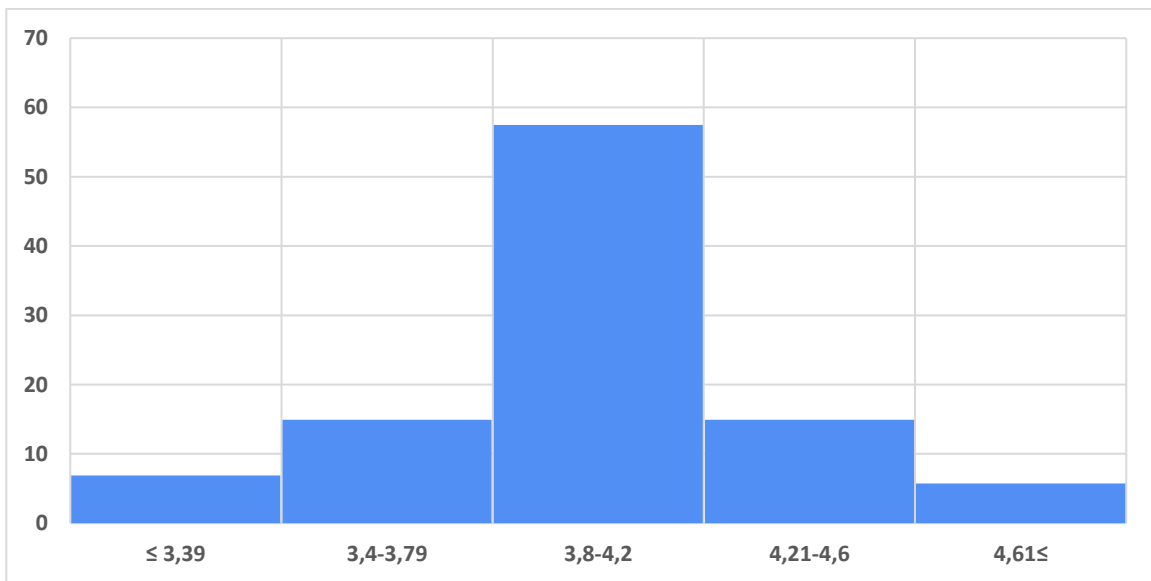
Katılımcıların sektör ortalama faiz oranı beklentileri değerlendirildiğinde yüzde 5,6'sının 40,79'dan düşük, yüzde 15,7'sinin 40,8-51,59 aralığında, yüzde 42,7'sinin 51,6-62,4 aralığında, yüzde 28,1'inin 62,41-73,2 aralığında, yüzde 7,9'unun ise 73,21'den büyük olduğu gözlenmektedir. Uç değerler dikkate alınmayarak yapılan hesaplamada **sektörel faiz oranı beklentisinin ortalama %58,97 olduğu tespit edilmiştir.**



Grafik 12: Sektör Ortalama Faiz Oranı Beklentisi

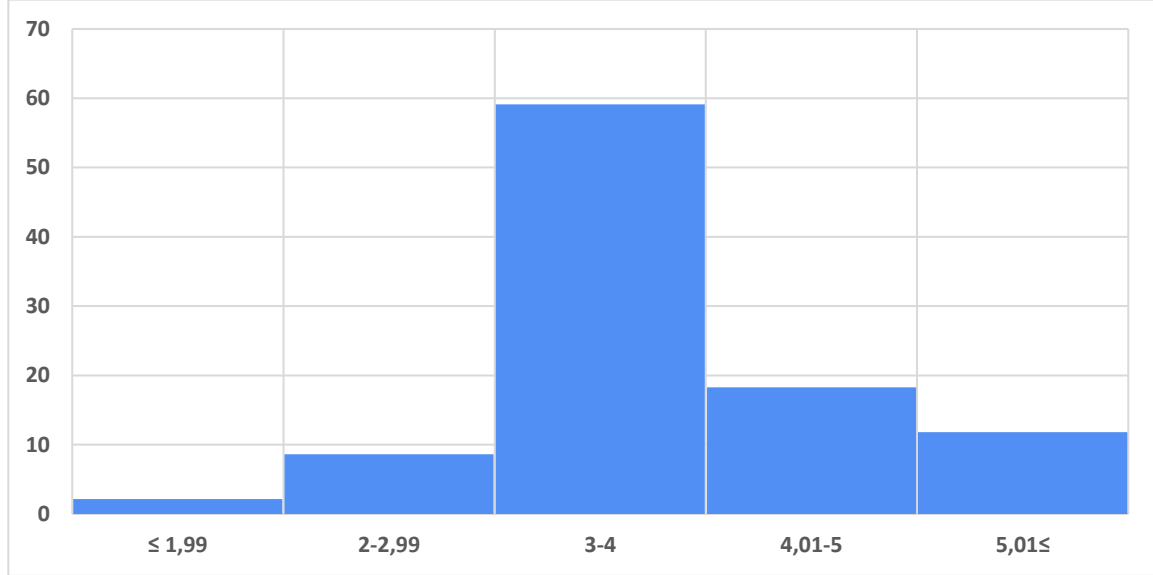
2.4. GSYH Büyüme Beklentileri

Araştırmada sektör yöneticilerinin cari yıl sonu ve gelecek yıl sonu Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) büyüme beklentileri sorulmuştur. Katılımcıların cari yıl sonu GSYH büyüme beklentileri değerlendirildiğinde yüzde 6,9'unun 3,39'dan düşük, yüzde 15'inin 3,4-3,79 aralığında, yüzde 57,5'inin 3,8-4,2 aralığında, yüzde 15'inin 4,21-4,6 aralığında, yüzde 5,8'inin ise 4,61'den büyük olduğu gözlenmektedir. Uç değerler dikkate alınmayarak yapılan **hesaplama da 2023 yıl sonu GSYH büyüme beklentisinin ortalama %3,97 olduğu tespit edilmiştir.**



Grafik 13: Cari Yıl Sonu GSYH Büyüme Beklentisi

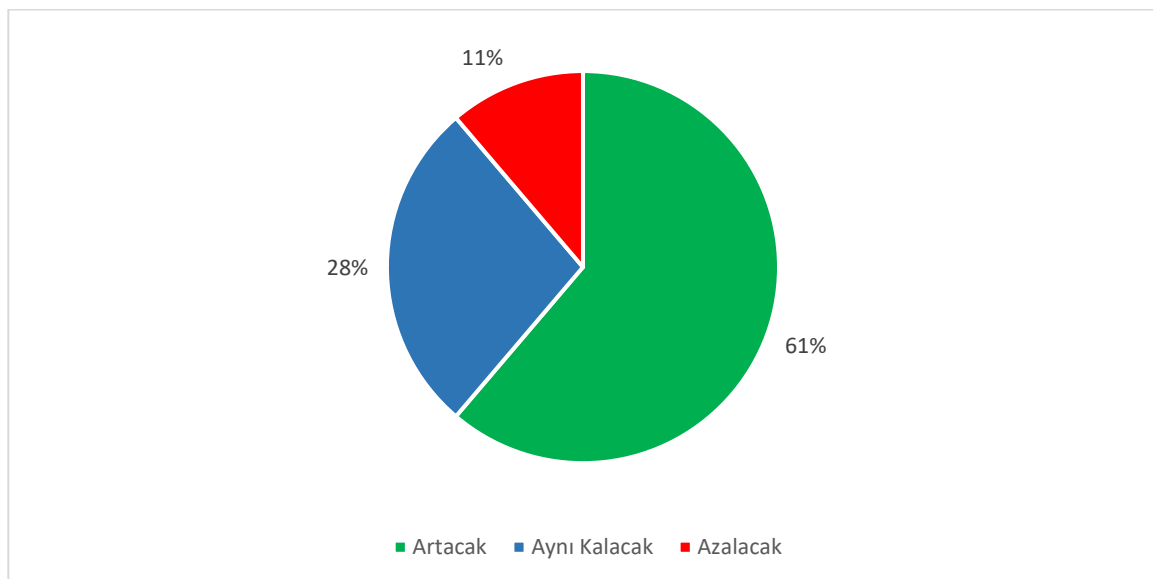
Katılımcıların gelecek yıl sonu GSYH büyüme beklentileri değerlendirildiğinde; yüzde 2,2'sinin 1,99'dan düşük, yüzde 8,6'sının 2,00-2,99 aralığında, yüzde 59,1'inin 3,00-4,00 aralığında, yüzde 18,3'ünün 4,01-5,00 aralığında, yüzde 11,8'inin ise 5,01'den büyük olduğu gözlenmektedir. Uç değerler dikkate alınmayarak yapılan **hesaplama**da **2024 yıl sonu Gayri Safi Yurtiçi Hasıla büyüme beklentisinin ortalama %3,61 olduğu tespit edilmiştir.**



Grafik 14: Gelecek Yıl Sonu GSYH Büyüme Beklentisi

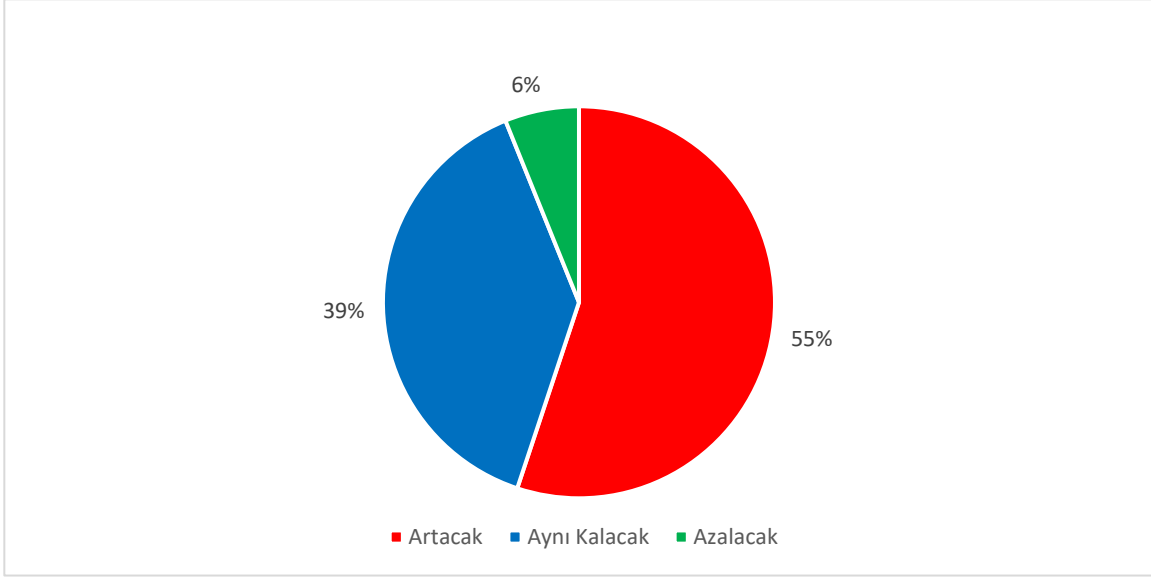
2.5.Sektörel Beklentiler

Araştırmada sektör yöneticilerinin sektörlerindeki işlem hacmi, takipteki kredi oranı, tahsilat değişimi ve genel gidişat hakkındaki beklentileri sorulmuştur. Önceki 3 aylık döneme göre gelecek 3 aylık dönemde katılımcıların sektörlerindeki işlem hacmi beklentileri değerlendirildiğinde katılımcıların yüzde 61'i artacağını, yüzde 11'i azalacağını, yüzde 28'i ise aynı kalacağını belirtmiştir.



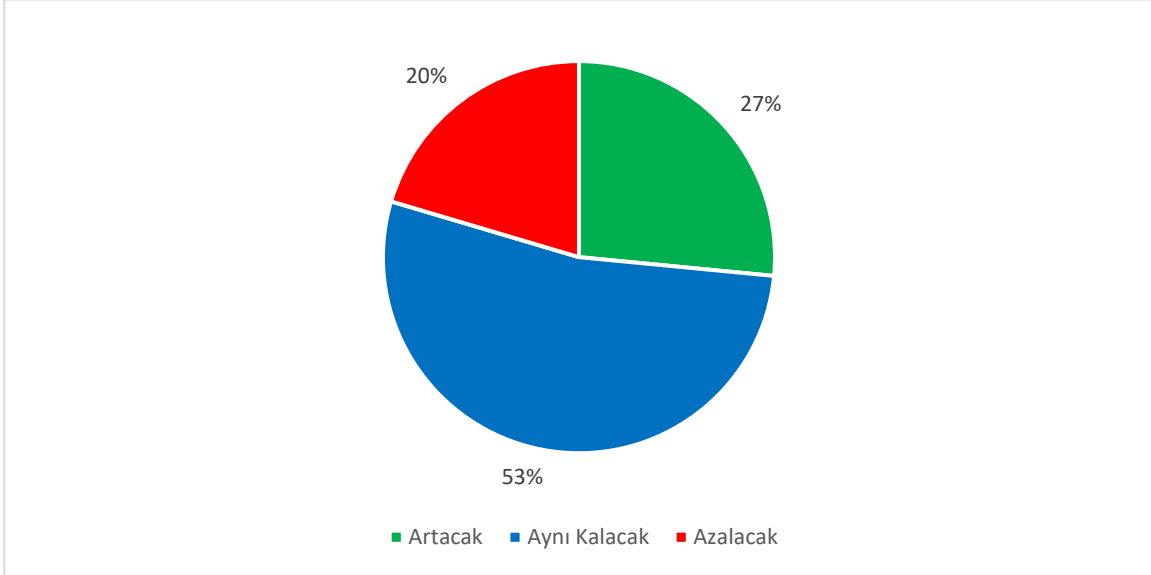
Grafik 15: İşlem Hacmi Beklentisi

Gelecek 3 aylık dönemde takipteki kredi oranı (NPL) değişimi hakkında beklentileri değerlendirildiğinde; katılımcıların yüzde 55'i artacağını, yüzde 6'sı azalacağını, yüzde 39'u ise aynı kalacağını belirtmiştir.



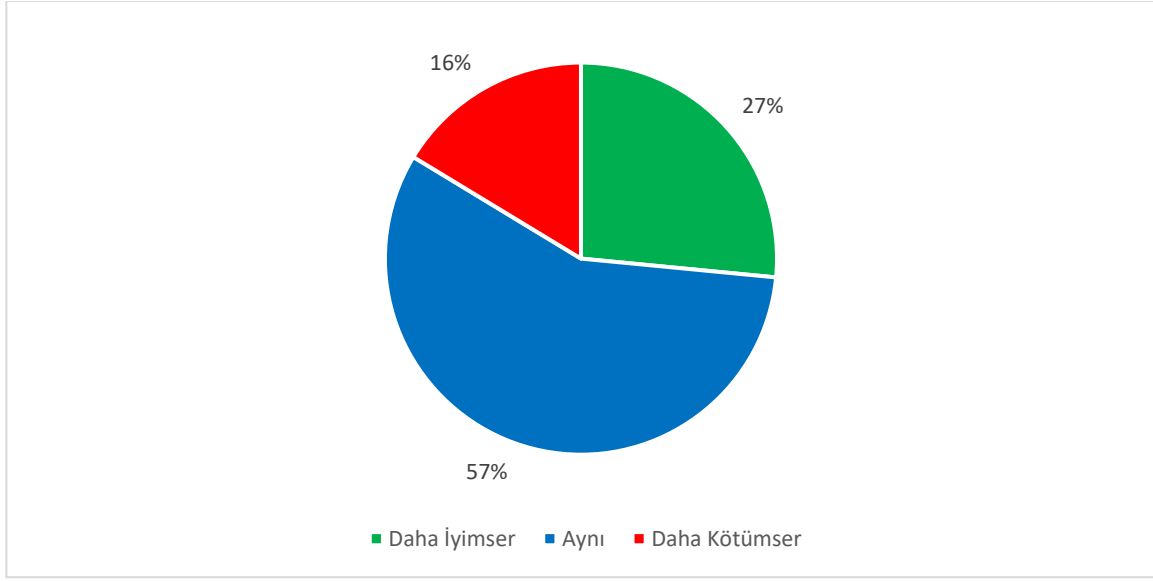
Grafik 16: Takipteki Kredi Oranı Beklentisi

Gelecek 3 aylık dönemde katılımcıların sektörlerindeki tahsilat değişimi hakkında beklentileri değerlendirildiğinde; katılımcıların yüzde 27'si artacağını, yüzde 20'si azalacağını, yüzde 53'ü ise değerlemeyeceğini belirtmiştir.



Grafik 17: Tahsilat Değerimi Beklentisi

Gelecek 3 aylık dönemde katılımcıların sektörlerindeki genel gidişat hakkında önceki 3 aylık döneme kıyasla beklentileri değerlendirildiğinde; katılımcıların yüzde 27'si daha iyimser, yüzde 16'sı daha kötümser, yüzde 57'si ise aynı olacağını belirtmiştir.



Grafik 18: Genel Gidişat Beklentisi

3. Genel Değerlendirme

Şubat 2015 tarihinden itibaren aylık olarak hesaplanan **FKB Ekonomik Görünüm Endeksi**, Mart 2018 tarihine kadar yükselmiş, ardından düşüşe geçerek Ekim 2018’de 95,15 değerini alarak en düşük seviyesini görmüştür. Kasım 2018’den itibaren dalgalı bir seyir izleyen endeks, Eylül 2023’te 99,29 ve Ekim 2023 döneminde bir önceki aya göre 0,51 puan azalarak 98,78 değerlerini almıştır.

FKB Ekonomik Görünüm Endeksi alt bileşenlerinden **Factoring Endeksi**, Eylül 2023 döneminde 99,98 ve Ekim 2023 döneminde bir önceki aya göre 0,16 puan artarak 100,14 değerlerini almıştır.

Endeksin diğer bir alt bileşeni olan **Finansal Kiralama Endeksi**, Eylül 2023 döneminde 101,36 ve Ekim 2023 döneminde bir önceki aya göre 0,39 puan azalarak 100,97 değerlerini almıştır.

Endeksin diğer bir bileşeni olan **Finansman Endeksi** ise Eylül 2023 döneminde 96,54 ve Ekim 2023 döneminde 1,3 puan azalarak 95,24 değerlerini almıştır.

Alt bileşen endekslerinden Factoring Endeksinde gözlenen yatay pozitif hareket dışında diğer endekslerin azalış eğiliminde olması, ana endeksin de azalış eğiliminde olmasına yol açmış, dolayısıyla sektörlerdeki gelişmelerin ekonomiye ilişkin olarak hafif de olsa olumsuz sinyaller verdiği gözlenmiştir.

Finansal Kurumlar Birliği Ekonomik Görünüm Beklenti Anketine göre; katılımcıların **enflasyon** beklentisi 2023 yılı Kasım ayı sonu, 2023 yılı sonu ve 2024 yılı sonu için sırasıyla %3,97-%67,19 ve %45,64 olarak gerçekleşmiştir. Enflasyon oranında azalış yönündeki beklentiler, sıkılaştırma sürecine giren para politikasına duyulan güvenin iktisadi birimlerin beklentilere yansıdığını göstermektedir. Bununla birlikte, enflasyon beklentileri OVP’nin 2023 ve 2024 yılları için öngördüğü sırasıyla yüzde 65 ve yüzde 33 tahminlerinden daha yüksek bir seviyede oluşmuşken, IMF’in aynı yıllar için öngördüğü sırasıyla 63,99 ve 54,28 oranlarının 2023 yılı için üzerinde ve 2024 yılı için altında oluşmuştur.

Ekonomik Görünüm Beklenti Anketi sonuçlarına göre, katılımcılar TL’deki değer kaybının devam edeceğini beklemektedir. Bu bağlamda, Kasım ayı sonu **Dolar kuru** beklentisi 29,07 olarak gerçekleşirken, 2023 ve 2024 sonu Dolar kuru beklentileri ise sırasıyla 30,54 ve 40,41 olarak gerçekleşmiştir. Katılımcıların yıl sonu beklentileri dikkate alındığında, 2024 yılında TL’de yüzde 32 civarında değer kaybı beklenmektedir. Haziran 2023’ten bu yana Türkiye CDS primlerinde görülen azalma yönündeki eğilimin (ortalama olarak Haziran’da 481,96 ve Ekim’de 396,33), döviz kurunun uzun dönem dengesine yönelmesi bağlamında piyasa katılımcılarının beklentilerine yansımadığı görülmektedir. 2024 yılında TL’deki değer kaybı oranı beklentisinin, enflasyon oranına ilişkin beklentinin altında oluştuğu gözlenmektedir. Sonuç olarak, katılımcıların döviz kurundan enflasyona yönelik geçişkenliği gelecek dönemlerde fiyat artışlarının önemli bir nedeni olarak göz önünde bulundurduğu söylenebilir.

TCMB verilerine göre, yıllıklandırılmış ticari kredi faiz ortalaması, Eylül ayının ilk haftasında %38, Ekim ayının ilk haftasında %49 ve Kasım ayının ilk haftasında %51 civarında gerçekleşmiştir. Ekonomik Görünüm Anketi sonuçları ise, gelecek 3 ay için **kısa vadeli ticari kredi faiz oranlarının** %51,08 ve FKB’ye üye kurumlardan sağlanan **fon maliyetinin** ise yüzde 58,97 olarak beklendiğini göstermektedir. Katılımcılar sıkı para politikasının sonucu olarak yükselen kredi faizlerinin gelecek dönemlerde de artış yönünde seyir izleyeceğini beklentilerine yansıtmaktadır.

Ekonomik Görünüm Anketi sonuçlarına göre, katılımcıların **GSYH büyüme oranı** beklentisi 2023 yılı için 3,97 ve 2024 yılı için 3,61 olmuştur. GSYH büyüme oranı beklentisi, OVP'nin aynı yıllar için öngördüğü sırasıyla 4,4 ve 4 beklentilerinin altında kalmaktadır. IMF büyüme oranı tahminleri, 2023 ve 2024 yılları için sırasıyla yüzde 4 ve 3,25 olduğu göz önüne alındığında, katılımcıların tahminleri IMF tahminleriyle paralellik göstermektedir.

Gelecek 3 aya ilişkin **işlem hacmi** beklentisinin olumlu yönde oluştuğu görülmektedir. Bu bağlamda, katılımcıların %61'i işlem hacminin artacağı yönünde görüş bildirmiştir. Takipteki kredi oranı artış beklentisi %55 olarak gerçekleşirken, katılımcıların % 39'u ise oranın aynı kalacağını beklemektedir. Artan işlem hacmi beklentisiyle birlikte artan takibe düşen kredi oranı beklentisine uyumlu olarak katılımcıların %53'ü tahsilat oranının değişmeyeceğini düşünmektedir. Tahsilat oranlarının azalacağı ve artacağı beklentileri sırasıyla %20 ve %27 olarak gerçekleşmiştir. Katılımcıların, artan işlem hacminin tahsilat işlemlerine olumlu olarak yansımayacağını düşündüğü ileri sürülebilir. **Sektörün genel değerlendirilmesine** yönelik katılımcıların %53'ünün, gelecek 3 aya ilişkin beklentilerinin cari durumdan farklı olmayacağını belirtmesi de işlem hacmi-tahsilat ilişkisinin birbiriyle uyumlu olmayacağını ima etmekte ve hacim artarken tahsilatın benzer düzeylerde kalacağını beklediğine işaret etmektedir.

EK 1: Endeks Tabloları

Tablo 2: Finansal Kurumlar Birliği Ekonomik Görünüm Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015		99,21	102,00	101,10	100,34	100,72	100,81	100,10	100,22	100,31	100,57	102,51
2016	99,58	100,64	103,50	102,81	103,43	103,79	101,72	102,41	102,29	102,54	103,28	103,76
2017	101,77	103,27	103,50	102,11	103,15	103,04	102,59	103,10	102,40	103,06	103,52	104,60
2018	102,87	103,23	104,02	103,34	102,92	102,10	101,83	99,65	96,22	95,15	98,09	100,29
2019	96,89	97,31	100,00	99,30	99,46	97,80	99,11	97,57	99,19	100,12	100,20	101,71
2020	100,20	101,04	101,06	98,72	98,02	100,45	101,20	100,98	101,94	101,56	101,75	102,30
2021	100,63	100,77	102,20	100,84	99,42	101,68	99,96	101,04	101,48	100,89	101,91	101,58
2022	98,94	100,17	101,51	100,90	100,16	100,39	97,17	97,92	98,25	98,82	99,64	100,31
2023	99,51	98,78	100,33	101,04	99,49	97,82	98,37	98,66	99,29	98,78		

Tablo 3: Finansal Kurumlar Birliği Faktoring Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015		101,67	103,59	102,14	101,24	102,04	101,54	101,47	101,82	102,58	101,65	103,08
2016	100,76	102,20	102,46	101,53	101,95	102,11	100,69	101,48	101,78	101,55	102,19	102,37
2017	101,06	102,44	102,22	100,43	101,97	101,96	101,40	102,24	101,85	102,52	103,02	103,20
2018	102,25	102,91	102,77	102,11	102,35	101,79	101,88	99,67	99,51	98,98	100,04	100,35
2019	99,21	99,22	100,00	99,64	99,74	98,40	100,57	98,54	99,85	100,55	100,20	101,41
2020	100,32	100,04	100,54	98,64	97,57	99,40	100,35	99,91	100,54	100,54	100,56	101,60
2021	99,57	99,82	100,85	100,01	98,71	100,70	99,00	99,65	100,90	99,64	101,15	100,96
2022	98,27	99,56	100,33	99,89	99,19	99,61	98,48	98,72	99,90	100,07	101,03	101,30
2023	100,60	100,43	101,12	99,91	100,07	99,54	100,20	100,00	99,98	100,14		

Tablo 4: Finansal Kurumlar Birliği Finansal Kiralama Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015		100,60	104,58	103,47	102,63	102,54	102,91	101,19	101,95	101,05	101,63	104,06
2016	102,38	102,20	103,96	102,83	103,73	104,46	101,13	101,18	101,33	101,94	102,49	103,76
2017	101,37	103,99	104,43	102,71	103,37	103,50	102,41	102,58	101,50	102,28	102,24	104,08
2018	102,41	103,08	104,47	103,41	101,81	100,69	99,99	96,58	90,70	88,82	94,70	99,23
2019	92,83	94,34	100,00	98,43	98,83	95,88	97,90	95,31	98,30	99,35	99,83	101,53
2020	100,47	101,64	101,63	99,95	97,58	100,29	100,77	100,63	102,27	101,62	102,37	102,09
2021	101,41	101,25	102,89	102,43	100,79	102,02	100,09	101,75	102,57	102,01	103,04	101,62
2022	98,43	100,81	103,17	102,82	100,96	100,73	94,86	96,98	97,86	99,27	100,20	100,22
2023	100,62	100,37	102,24	105,55	101,16	98,59	99,43	100,67	101,36	100,97		

Tablo 5: Finansal Kurumlar Birliği Finansman Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015		95,37	97,81	97,69	97,15	97,59	97,98	97,63	96,90	97,31	98,42	100,39
2016	95,60	97,52	104,07	104,08	104,59	104,80	103,35	104,59	103,76	104,14	105,17	105,16
2017	102,87	103,36	103,83	103,19	104,12	103,67	103,96	104,47	103,85	104,37	105,30	106,52
2018	103,95	103,70	104,82	104,49	104,60	103,83	103,62	102,70	98,44	97,65	99,52	101,29
2019	98,62	98,38	100,00	99,84	99,81	99,11	98,86	98,86	99,42	100,48	100,57	102,19
2020	99,81	101,43	101,01	97,57	98,91	101,65	102,47	102,38	103,00	102,51	102,30	103,20
2021	100,92	101,22	102,87	100,07	98,77	102,32	100,79	101,71	100,98	101,01	101,54	102,16
2022	100,11	100,14	101,01	100,00	100,33	100,83	98,17	98,07	96,99	97,13	97,69	99,41
2023	97,30	95,52	97,64	97,65	97,23	95,34	95,48	95,32	96,54	95,24		

EK 2: Metodoloji

Tablo 6: Finansal Kurumlar Birliği Ekonomik Görünüm Endeksi- Metodoloji

Metodoloji	Finansal Kurumlar Birliği Ekonomik Görünüm Endeksi																										
<i>Çalışmanın Amacı</i>	Ekonominin üretim, satış ve tüketim kanallarında yer alan finansal kiralama, faktoring ve finansman sektörlerine ilişkin göstergelerden hareketle oluşturulan bileşik endeks ile piyasanın izlenmesidir.																										
<i>Verinin Tanımı</i>	Finansal kiralama, faktoring ve finansman sektörlerine ilişkin iktisadi seyrin zaman periyodunda izlenebilmesi amacıyla sözleşme/fatura adedi, tutar ve süre göstergelerdir.																										
<i>Sektörel Kapsam</i>	Finansal kiralama, faktoring ve finansman sektörlerini kapsamaktadır.																										
<i>Zaman Kapsamı</i>	Endeksin temel dönemi 2019 yılı Mart ayı olup; sonuçlara ilişkin istatistikler 2015 yılı Ocak ayından itibaren mevcuttur.																										
<i>Temel Dönem/Yıl</i>	Mart 2019																										
<i>Referans Dönemi</i>	İçinde bulunulan aydır.																										
<i>Ölçü Birimi</i>	Sözleşme/Fatura Adeti – Adet Sözleşme/Fatura Tutarı – TL Sözleşme/Fatura Süresi – Ay																										
<i>Dönemsellik</i>	Verinin toplama sıklığı: Aylık Verinin yayımlama sıklığı: Aylık																										
<i>Zamanlılık</i>	Yayımlanan her veri için ortalama üretim süresi 4 gündür.																										
<i>Yayımlama Takvimi</i>	Her ayın üçüncü haftasındaki çarşamba günü Finansal Kurumlar Birliği internet sayfasında yayımlanarak kamuoyuna duyurulmaktadır.																										
<i>Hesaplama Yöntemi</i>	Finansal Kurumlar Birliği Ekonomik Görünüm Endeksi, finansal kiralama, faktoring ve finansman sektörlerine ilişkin üretim, satış ve tüketim kanallarını gösteren değişkenleri kullanarak oluşturulan ekonomik görünümün zaman içinde meydana gelen değişimini ölçmektedir. Endeksin teorik çerçevesi ortaya konulduktan sonra Ocak 2015-Eylül 2022 dönemini kapsayan veri kümesi analiz edilmiş ardından verinin doğasına uygun olarak 2019 yılı Mart ayı referans dönem olarak belirlenmiş ve izleyen dönemler itibarıyla aylık değişimler izlenmiştir. Endekste yer alan göstergeler ve göstergelere ilişkin ağırlıklar, endeks geliştirme dönemi içinde gerçekleştirilen masa başı araştırma ve uzman görüşü anketlerine dayanmaktadır.																										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ekonomik Görünüm Endeksi Ana Grupları</th> <th>Ağırlıklar</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Finansal Kiralama</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- Sözleşme Adedi</td> <td>0,16</td> </tr> <tr> <td>- Sözleşme Tutarı (TL)</td> <td>0,40</td> </tr> <tr> <td>- Sözleşme Vadesi (ay)</td> <td>0,44</td> </tr> <tr> <td>Faktoring</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- Fatura Adedi</td> <td>0,25</td> </tr> <tr> <td>- Fatura Tutarı (TL)</td> <td>0,28</td> </tr> <tr> <td>- Fatura Vadesi (ay)</td> <td>0,47</td> </tr> <tr> <td>Finansman Şirketleri</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- Sözleşme Adedi</td> <td>0,29</td> </tr> <tr> <td>- Sözleşme Tutarı (TL)</td> <td>0,20</td> </tr> <tr> <td>- Sözleşme Vadesi (ay)</td> <td>0,51</td> </tr> </tbody> </table>	Ekonomik Görünüm Endeksi Ana Grupları	Ağırlıklar	Finansal Kiralama		- Sözleşme Adedi	0,16	- Sözleşme Tutarı (TL)	0,40	- Sözleşme Vadesi (ay)	0,44	Faktoring		- Fatura Adedi	0,25	- Fatura Tutarı (TL)	0,28	- Fatura Vadesi (ay)	0,47	Finansman Şirketleri		- Sözleşme Adedi	0,29	- Sözleşme Tutarı (TL)	0,20	- Sözleşme Vadesi (ay)	0,51
Ekonomik Görünüm Endeksi Ana Grupları	Ağırlıklar																										
Finansal Kiralama																											
- Sözleşme Adedi	0,16																										
- Sözleşme Tutarı (TL)	0,40																										
- Sözleşme Vadesi (ay)	0,44																										
Faktoring																											
- Fatura Adedi	0,25																										
- Fatura Tutarı (TL)	0,28																										
- Fatura Vadesi (ay)	0,47																										
Finansman Şirketleri																											
- Sözleşme Adedi	0,29																										
- Sözleşme Tutarı (TL)	0,20																										
- Sözleşme Vadesi (ay)	0,51																										
	Ekonomik Görünüm Endeksi ana grupları eşit önem derecesinde endeks hesaplamasına dahil edilmiş olup; alt bileşenlerin hesaplanmasında ise göstergelerin ağırlıkları uzman görüş anketine dayalı olarak uygulanan Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP) kullanılarak belirlenmiştir.																										
	Endekste yer alan göstergelere ilişkin veriler Finansal Kurumlar Birliği tarafından sağlanmakta olup; ham verinin endekse dahil edilebilecek hale getirilmesi için veri düzenlemesi ve kontrolü işlemleri yapılmaktadır. Aylık olarak derlenen veriler kullanılarak takip eden ayın üçüncü haftasındaki çarşamba günü endeks bülteni kamuoyuna duyurulmaktadır.																										

Tablo 7: Finansal Kurumlar Birliği Ekonomik Görünüm Beklenti Anketi -Metodoloji

Metodoloji	Finansal Kurumlar Birliği Ekonomik Görünüm Beklenti Anketi
<i>Çalışmanın Amacı</i>	Finansal kiralama, faktoring, finansman, varlık yönetim ve tasarruf finansman sektörlerinde karar alıcı ve uzman kişilerin çeşitli makroekonomik değişkenlere ilişkin beklentilerinin izlenmesidir.
<i>Verinin Tanımı</i>	Tüketici enflasyonu, döviz kuru, GSYH büyüme hızı, takipteki kredi oranı ve faiz oranları gibi temel makroekonomik değişkenlere ilişkin kısa ve uzun vadeli beklentilerin izlenmesi amacıyla üretilen göstergelerdir.
<i>Sektörel Kapsam</i>	Katılımcı paneli, Finansal kiralama, faktoring, finansman, varlık yönetim ve tasarruf finansman sektörlerindeki karar alıcı ve uzman kişiler ile profesyonellerden oluşmaktadır.
<i>Zaman Kapsamı</i>	Ekonomik Görünüm Anketi, 2023 yılı Ekim ayından itibaren uygulanmakta olup, sonuçlara ilişkin istatistikler bu tarihten itibaren mevcuttur.
<i>Temel Dönem/Yıl</i>	Ekim 2023
<i>Referans Dönemi</i>	İçinde bulunulan aydır.
<i>l Birimi</i>	Tüketici Enflasyonu Beklentisi – Yüzde ABD Dolar Kuru Beklentisi – TL Kısa Vadeli Ticari Kredi Faiz Oranı Beklentisi – Yüzde Sektör Ortalama Faiz Oranı Beklentisi – Yüzde GSYH Büyüme Beklentisi – Yüzde İşlem Hacmi Beklentisi – Kategorik Takipteki Kredi Oranı Beklentisi – Kategorik Tahsilat Değişimi Beklentisi – Kategorik Genel Gidişat Beklentisi – Kategorik
<i>Dönemsellik</i>	Verinin toplama sıklığı: Aylık Verinin yayımlama sıklığı: Aylık
<i>Zamanlılık</i>	Yayımlanan her veri için ortalama üretim süresi 7 gündür.
<i>Yayımlama Takvimi</i>	Her ayın üçüncü haftasındaki arşamba günü Finansal Kurumlar Birliği internet sayfasında yayımlanarak kamuoyuna duyurulmaktadır.
<i>Hesaplama Yöntemi</i>	Ekonomik Görünüm Anketine ilişkin veri analizi gerçekleştirilirken tanımlayıcı istatistikler kullanılarak veri kümesi özetlenmektedir. Bu aşamada verinin ölçüm düzeyi ve frekans dağılımı göz önüne alınarak uygun merkezi eğilim ölçüsü hesaplanmaktadır. Diğer bir ifadeyle veriyi tek başına temsil eden değerleri hesaplayabilmek için uygun ortalama seçimi yapılmaktadır. Bu süreçte veri kümesindeki aykırı ya da uç değerler analiz edilerek, aykırı (outlier) ¹ veya uç değerler (extreme outlier) ² çıkarılarak hesaplanan ortalamalar ile budanmış ortalamalar (trimmed mean) ³ gibi istatistikler arasından en uygunu tercih edilmektedir.

¹ Aykırı (Outlier) Değer: Tukey’s Hinges yöntemine göre hesaplanan Q1: Alt Kartil, Q3: Üst Kartil olmak üzere; $Q1-1.5*(Q3- Q1)$ ’den küçük ve $Q3+1.5*(Q3-Q1)$ ’den büyük değerler aykırı değer olarak kabul edilmektedir.

² Uç (Extreme Outlier) Değer: Tukey’s Hinges yöntemine göre hesaplanan Q1: Alt Kartil, Q3: Üst Kartil olmak üzere; $Q1- 3*(Q3-Q1)$ ’den küçük ve $Q3+3*(Q3-Q1)$ ’den büyük değerler uç değer olarak kabul edilmektedir.

³ Budanmış Ortalama (Trimmed Mean): Belirli bir yüzde oranındaki en yüksek ve en düşük değerlerin veri dizisinden çıkarılması sonrasında hesaplanan aritmetik ortalamadır.

EK 3: Anket Formu

Tablo 8: Ekonomik Görünüm Beklenti Anketi Özet Sonuçları

Finansal Kurumlar Birliği Ekonomik Görünüm Beklenti Anketi				
	Aylık Enflasyon		Yıllık Enflasyon	
	Cari Ay Sonu	Cari Yıl Sonu (Ocak-Aralık)	Gelecek Yıl Sonu (Ocak-Aralık)	
Tüketici enflasyonu beklentiniz nedir? (%)	3,97	67,19	45,64	
Bankalararası döviz piyasası ABD Dolar kuru beklentiniz nedir? (TL)	29,07	30,54	40,41	
Yıllık GSYH büyüme beklentiniz nedir?(%)		3,97	3,61	
Kısa vadeli ticari kredi faiz oranı beklentiniz nedir?	3 Ay Sonrası			
	51,08			
Sektörünüzdeki ortalama faiz oranı beklentiniz nedir?	3 Ay Sonrası			
	58,97			
Sektörünüzdeki işlem hacmi (önceki 3 aylık döneme kıyasla beklentiniz nedir?)	3 Ay Sonrası			
	Artacak	Aynı	Azalacak	
	61 %	28%	11%	
Takipteki kredi oranı (NPL) değişimi hakkında beklentiniz nedir?	3 Ay Sonrası			
	Artacak	Aynı	Azalacak	
	56 %	39%	6%	
Sektörünüzdeki tahsilat değişimi hakkında beklentiniz nedir?	3 Ay Sonrası			
	Artacak	Aynı	Azalacak	
	27 %	53%	20%	
Sektörünüzdeki genel gidişat hakkında (önceki 3 aylık döneme kıyasla) beklentiniz nedir?	3 Ay Sonrası			
	Daha İyimser	Aynı	Daha Kötümser	
	27 %	57%	16%	

- Finansal Kurumlar Birliği Ekonomik Görünüm Endeksi ve Beklenti Anketi İstatistikleri Projesi 2022 yılı Mart ayından itibaren İstanbul Üniversitesi ile Finansal Kurumlar Birliği tarafından yürütölmektedir.
- Beklenti anketi sonuçları, katılımcıların değerlendirmeleri esas alınarak hesaplanmakta olup, Finansal Kurumlar Birliği'nin görüş ve tahminlerini yansıtmamaktadır.
- Endeks sonuçları, Merkezi Fatura Kaydı Sistemi'nde (MFKS) ile Finansal Kiralama Sözleşme Tescil Sisteminde (FKSTS) yer alan ve FKB bünyesinde derlenen verilerin kullanıldığı akademik bir araştırmanın ürünü olup, Finansal Kurumlar Birliği'nin görüş ve tahminlerini yansıtmamaktadır.